

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ

І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

_____ Інна САВИЦЬКА
« » _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації

протокол № 12 від 17 квітня 2025 р.

Завідувач кафедри _____
Світлана ХАРЧЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП 06 «Журналістика»

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практична стилістика»

галузь знань: 06 «Гуманітарні науки»

спеціальність: 061 «Журналістика»

освітня програма: «Журналістика»

гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник:

д.ф.н., проф. Семашко Тетяна Федорівна

Опис навчальної дисципліни «Практична стилістика»

для повного терміну денної форми навчання

Навчальний курс «Практична стилістика» зорієнтований на систематизацію знань та формування необхідних мовленнєвих умінь і навичок студентів, які опановують професію журналіста.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стилістична диференціація мови, характеристика її функціональних стилів. Практична стилістика має прикладний характер, зокрема, орієнтована на практичне вдосконалення мови, вибір мовцем найдоцільніших форм спілкування в різних суспільних сферах, на засвоєння мовних норм.

Завдання курсу:

- засвоїти основні поняття курсу, подати їх крізь призму онтологічної природи мови;
- розширити сферу використання сучасної української літературної мови в усіх її функціональних різновидах;
- сприяти глибокому оволодінню стилістикою української мови як цілісною системою та її практичного функціонування в ЗМІ;
- виробити в майбутніх фахівців журналістики вміння визначати й оцінювати жанрово-стильові особливості різних текстів;
- сформувати у студентів-журналістів стійкі вміння та навички доречно й правильно використовувати стилістичні можливості мови (виразові засоби мови) в усіх її функціональних різновидах;
- сформувати навички конструювання стилістично довершеного тексту;
- розвинути у майбутніх журналістів комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні.
- сприяти піднесенню культури фахового мовлення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- предмет, завдання, значення, теоретичні положення практичної стилістики;
- історію становлення й розвитку стилістики української мови, роль і місце практичної стилістики в загальній системі мови;
- основні принципи й критерії класифікації та внутрішньожанрової диференціації стилів;
- характерні риси й особливості функціонування стилів сучасної української мови, норми і специфіку використання в них мовних засобів;
- стилістичну диференціацію словникового запасу української мови;
- стилістичні ресурси та можливості їх використання в журналістських текстах різних жанрів відповідно до мети, призначення та умов спілкування;

вміти:

- користуватися стилістичними ресурсами української мови;
- використовувати мовностилістичні засоби в журналістських текстах;
- вільно орієнтуватися у стильовій різноманітності текстів;
- визначати стильові та жанрові мовні ознаки текстів;
- оцінювати стилістичні можливості мовних одиниць у журналістських текстах;
- вирізняти стилістичні ефекти в тексті та з'ясовувати стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються;
- здійснювати стилістичний аналіз текстів, виявляти відхилення від норм;
- знаходити мовні помилки й виправляти їх відповідно до норм української мови.
- будувати тексти різних жанрів відповідно до мети, призначення, сучасних стильових норм та комунікативної ситуації;
- володіти культурою слова.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	перший (бакалаврський)	
Спеціальність	061 «Журналістика»	
Освітня програма	«Журналістика»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____	
Форма контролю	залік (6 семестр, 3 курс) іспит (7 семестр, 4 курс)	
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3, 4	
Семестр	VI, VII	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	45 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	75 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:	аудиторних – 3; 2 год. самостійної роботи студента – 5 год.	

1. Мета, завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна скерована на формування у майбутніх фахівців із журналістики поглибленого знання із сучасної української мови, її практичного функціонування в ЗМІ, уявлення про «Практичну стилістику» як системний курс, що покликаний сформулювати потребу володіти засадничими нормами комунікативного аспекту мови, яка є основним засобом реалізації власної індивідуальності; вивчити особливості використання функціональних різновидів української мови у суспільстві, в різних мовленнєвих ситуаціях; засвоїти стилістичні засоби сучасної української мови на різних рівнях мовної системи: фонетичному, лексичному, граматичному; виробити вміння та навички аналізувати та створювати стилістично довершені тексти відповідно до мети, призначення й умов спілкування у контексті майбутнього фаху; виробити у здобувачів-журналістів чуття естетики

та потреби вдосконалення писемного та усного мовлення; прищепити здобувачам потяг до постійного мовного самовдосконалення, до підвищення загальнокультурного рівня.

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

Фахові (предметні) компетентності (СК):

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практична стилістика»

повного терміну денної форми здобуття вищої освіти

6-7 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьомо	у тому числі					усьомо	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
6 семестр Змістовий модуль 1. Функціональна стилістика та її місце у системі ЗМІ												
Тема 1. Роль мови в житті	9	2	2		–	5						

людей і соціальна значущість мовної культури журналіста.													
Тема 2. Роль ЗМІ в поширенні норм української літературної мови.	9	2	2		–	5							
Тема 3. Стилiстика як лiнгвiстична наука i навчальна дисциплiна.	9	2	2		–	5							
Тема 4. Джерела та iсторiя стилiстики.	9	2	2		–	5							
Разом за змiстовим модулем 1	36	8	8		–	20							
Змiстовий модуль 2. Основнi поняття й категорiї стилiстики													
Тема 5. Основнi поняття стилiстики.	10	2	2	–	–	6							
Тема 6. Стилiсова диференцiя сучасної української лiтературної мови.	11	3	2	-	–	6							
Тема 7. Інформ.-впливова та соцiально-оцiнна функцiя публiцистичного стилю.	13	2	3	–	–	8							

Разом за змістовим модулем 2	34	7	7	–	–	20							
Разом	70	15	15	–		40							
7 семестр													
Змістовий модуль 1. Стилїстика мовних ресурсів і використання їхнього потенціалу у ЗМІ													
Тема 1. Структура стилїстики сучасної української мови. Стилїстика ресурсів у системі засобів масової інформації.	10	2	4	–	–	4							
Тема 2. Фоностилїстика.	10	2	4			4							
Тема 3. Стилїстич-не шарування словникового складу української мови.	10	2	4	–	–	4							
Тема 4. Стилїстика фразеологічних одиниць.	9	2	4	–	–	3							
Разом за змістовим модулем 1.	39	8	16			15							
Змістовий модуль 2. Стилїстична практика граматичних засобів стилїстики													
Тема 5. Стилїстичні засоби словотвору.	7	2	2	–	–	3							
Тема 6. Стилїстичн	9	2	2			5							

а морфологія.													
Тема 7. Стилістичні можливості синтаксису в мові ЗМІ.	8	2	2	—	—	4							
Тема 8. Символи як стилістичні. Стилістичні можливості внутрішньо ї форми слова.	6	1	2	—	—	3							
Тема 9. Мовновира- зові засоби стилістики та їх використан- ня в роботі журналіста.	11	-	6	—	—	5							
Разом за змістовим модулем 2	41	7	1 4	-	-	20							
Разом	80	1 5	3 0			35							
Усього годин	150	3 0	4 5	—	-	75							

3. Теми лекцій

№ з/п	6 семестр	Кількіст ь годин
1	Роль мови в житті людей і соціальна значущість мовної культури журналіста.	2
2	Роль ЗМІ в поширенні норм української літературної мови.	2
3	Стилістика як лінгвістична наука і навчальна дисципліна.	2
4	Джерела та історія стилістики.	2
5	Основні поняття стилістики. Тема 6. Сильова диференціація сучасної української літературної мови. Тема 7. Інформ.-впливова та соціально-оцінна функція публіцистичного стилю.	2
6	Сильова диференціація сучасної української літературної мови.	3
7	Інформаційно-впливова та соціально-оцінна функція публіцистичного стилю.	2

	Усього	15
	7 семестр	
1	Структура стилістики сучасної української мови. Стилiстика ресурсiв у системi засобiв масової iнформації.	2
2	Фоностилістика.	2
3	Стилiстичне шарування словникового складу української мови.	2
4	Стилiстика фразеологічних одиниць.	2
5	Стилiстичні засоби словотвору.	1
6	Стилiстична морфологія.	2
7	Стилiстичні можливості синтаксису в мові ЗМІ.	2
8	Мовновиразові засоби стилістики та їх використання в роботі журналіста.	2
	Усього	15
	Разом	30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми 6 семестр	Кількість годин
1	Роль мови в житті людей і соціальна значущість мовної культури журналіста.	2
2	Питання унормування сучасної української літературної мови. Роль ЗМІ в поширенні норм української літературної мови.	2
3	Предмет, зміст і завдання стилістики як навчальної дисципліни. Місце практичної стилістики в системі засобів масової інформації.	2
4	Історія стилістики	2
5	Основні поняття стилістики. Стилiстична норма та її функціонально-стильові різновиди. Поняття функціонально-стильової єдності в журналістських текстах.	2
6	Взаємодія функціональних стилів у сучасній українській мові та специфіка їх використання у сучасних ЗМІ.	2
7	Інформативно-впливова та соціально-оцінна функція публіцистичного стилю.	2
	Усього	15
	Назва теми 7 семестр	
1	Структура стилістики	2
2	Стилiстика ресурсiв у системi засобiв масової iнформації.	2
3	Стилiстичні можливості фоностилістики.	2
5	Стилiстичне шарування словникового складу української мови в журналістських текстах.	2

6	Стилістичне використання багатозначних слів, омонімів, паронімів, синонімів, антонімів у практиці журналіста.	2
7	Стилістичне розшарування фразеологізмів. Експресивно-емоційна роль фразеологізмів у ЗМІ.	2
8	Стилістичне використання засобів словотвору. Виразальні та емоційно-експресивні властивості словотвору.	2
9	Морфологічні засоби стилістики. Типові помилки в мовностилістичному використанні категорії роду, числа, відмінка.	2
10	Стилістичні можливості синтаксису. Порядок членів речення, його змістове, синтаксичне й стилістичне значення.	2
	Стилістичні можливості внутрішньої форми слова.	2
11	Стилістичні засоби словесної виразності. Тропи і фігури як засіб посилення емоційно-експресивних можливостей викладу медійного продукту.	4
12	Стилістичний аналіз тексту.	2
	Усього	30
	Разом	45

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Усна й писемна форми існування мови та особливості їх використання в засобах масової інформації.	4
2	Комунікативні якості мовлення журналістів.	4
3	Питання щодо особливого стилістичного рівня української мови. Значення стилістики як науки.	3
4	Стилістичний аспект дослідження української мови на сучасному етапі.	4
5	Основні поняття стилістики. Функціонально-стильова єдність.	4
6	Стиль як функціональний різновид літературної мови. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови.	4
7	Місце публіцистичного стилю в системі функціональних стилів літературної мови.	4
8	Стилістичне розшарування лексики.	3
9	Умови використання в мові ЗМІ суспільно-політичної, виробничо-професійної, науково-термінологічної, офіційно-ділової, розмовної, просторічної лексики.	4
10	Енциклопедичні та лінгвістичні словники, тлумачні словники, двомовні словники, словник іншомовних слів, орфографічний та орфоепічний словники та їх використання в редакційній практиці	4
11	Види переносного вживання слова (мовна метафора, метонімія, синекдоха) та їх застосування в журналістських творах.	3
12	Образно-виразальні засоби, побудовані на антонімії. Іронія, антитеза, оксиморон у журналістських текстах.	4
13	Стилістично виправдана трансформація фразеологізмів і їх невмотивована переробка (спотворення). Способи «перекладу» фразеологічних одиниць з однієї мови на іншу.	4

14	Стилістичне використання засобів словотвору. Дотримання словотвірних норм у засобах масової інформації.	3
15	Стилістичне використання частин мови в мас-медійних продуктах.	4
16	Стилістичні можливості синтаксису. Просте і складне речення в стилістичному аспекті.	4
17	Мовностилістичні та логічні помилки в поєднанні однорідних членів. Функції вставних слів у публіцистичних текстах. Стилістична характеристика способів відтворення чужого висловлювання.	3
18	Стилістичні засоби словесної виразності. Поняття тропів: епітет, порівняння, метафора в художніх і нехудожніх текстах.	4
19	Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур. Період.	4
20	Стилістичний аналіз тексту.	4
	Разом	75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- поточне та модульне тестування;
- самостійні роботи;
- практичні роботи;
- індивідуальні завдання;
- командні проекти;
- презентації та виступи на наукових заходах.

7. Методи навчання

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод проблемного викладу;
- метод пошуку;
- метод командної роботи.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
6 семестр		
Модуль 1. Функціональна стилістика та її місце у системі ЗМІ		
Практична робота 1	Роль мови в житті людей і соціальна значущість мовної культури журналіста. Усна дискусія	5
Самостійна робота	Письмова відповідь на теоретичне питання	10
Практична робота 2	Роль ЗМІ в поширенні норм української літературної мови.	5
Тестування	Норми української літературної мови.	10
Практична робота 3	Місце практичної стилістики в системі засобів масової інформації.	5
Доповідь із презентацією	Історія стилістики	15
Практична робота 4	Взаємодія функційних стилів та специфіка їх використання у сучасних ЗМІ.	5
Самостійна робота	Публіцистичний стиль.	15
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Основні поняття й категорії стилістики		
Практична робота 5	Основні поняття стилістики.	5
Самостійна робота (зокрема, на elearn)	Основні поняття й категорії стилістики	20
Практична робота 6.	Стильова диференціація сучасної української літературної мови.	5
Тестове завдання	Критерії вирізнення функційних стилів	20
Практична робота 7.	Диференціація відповідного стилю за його ознаками.	5
Письмова відповідь	Порівняльна характеристика функційних стилів	15
Модульна контрольна робота 2.		30

Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Залік		30
Всього за курс	(Навчальна робота + залік) ≤ 100	
7 семестр		
Модуль 1. Стилїстика мовних ресурсів і використання їхнього потенціалу у ЗМІ		
Практична робота 1	Структура стилїстики	5
Виконання самостійної роботи (зокрема, на elearn)	Структура стилїстики сучасної української мови.	10
Практична робота 2	Стилїстика ресурсів у системі засобів масової інформації.	5
Письмова відповідь	Поняття «теоретична стилїстика» - «описова стилїстика».	5
Практична робота 3	Стилїстичні можливості фоностилїстики.	5
Аналіз поетичного тексту	Фонетичні мовні закони.	5
Практична робота 4	Стилїстичне шарування словникового складу української мови в журналістських текстах.	5
Самостійна робота	Словниковий склад мови в журналістських текстах.	5
Практична робота 5	Стилїстичне використання багатозначних слів, омонімів, паронімів, синонімів, антонімів у практиці журналіста.	5
Тестування	Стилїстичне використання стилїстичних можливості словникового складу мови.	10
Практична робота 6	Стилїстичне розшарування фразеологізмів.	5
Підбір відповідників сталих сполучень у різностильових текстах.	Експресивно-емоційна роль фразеологізмів у ЗМІ.	5
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 2. Стилїстична практика граматичних засобів стилїстики		
Практична робота 7	Стилїстичне використання засобів словотвору.	2

Письмова відповідь на теоретичне питання	Виразальні та емоційно-експресивні властивості словотвору.	5
Практична робота 8	Морфологічні засоби стилістики.	2
Практична робота 9	Типові помилки в мовностилістичному використанні категорії роду, числа, відмінка.	2
Тестове завдання	Стилістичне використання частин мови в продуктах мас-медіа.	12
Практична робота 10	Стилістичні можливості синтаксису.	2
Практична робота 11	Порядок членів речення, його змістове, синтаксичне й стилістичне значення.	2
Виконання самостійної роботи (зокрема, на elearn)	Стилістичні особливості різноструктурних речень в журналістських текстах.	10
Практична робота 12	Стилістичні можливості внутрішньої форми слова.	2
Письмова відповідь на теоретичне питання	Символи як стилістичні.	5
Практична робота 13	Стилістичні засоби словесної виразності.	2
Практична робота 14	Тропи і фігури як засіб посилення емоційно-експресивних можливостей викладу медійного продукту.	2
Виконання самостійної роботи (зокрема, на elearn)	Стилістичні засоби словесної виразності.	5
Практична робота 15	Стилістичний аналіз тексту.	2
Стилістичний аналіз журналістського тексту		15
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу – плагіат заборонений.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в он-лайн режимі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки магістра спеціальності 061 «Журналістика».
2. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2234&lang=uk>)

3. Підручники та навчальні посібники.
4. Плани лекційних і практичних занять.
5. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
6. Цифрові освітні ресурси:

Режим доступу:

- <http://kultura-movy>.
- <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
- <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
- <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
- <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
- <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
- <http://sum.in.ua/>

- <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>
- <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
- <http://www.litopys.org.ua/>
- <http://www.mova.info/>
- <http://www.novamova.com.ua/>
- <http://www.pravopys.net/>
- <http://www.r2u.org.ua/>
- <http://www.rozum.org.ua>
- <http://www.pereklad.kiev.ua>

7. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.

8. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).

9. Перелік питань до екзамену. Екзаменаційні білети.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Світ, 2003. 432 с.
2. Вихованець І. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди. Київ : Унів. вид-во «Пульсари», 2012. 160 с.
3. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 256 с.
4. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ : КММ, 2014. 124 с.
5. Дудик П. С. Стилiстика української мови. Київ : Академія, 2005. 368 с.
6. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови). Київ : Довіра, 1999. 431 с.
7. Конторчук Г. К. Стилiстика української мови: Практичний курс: Посiбник для студентiв фiлологiчних спецiальностей. Житомир: ПП «Рута», 2012. 219 с.
8. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Стилiстика української мови. Київ : Вища школа, 2003. 459 с.
9. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: Навчальний посiбник. Київ: Вища школа, 2003. 311 с.
10. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура фахової мови : навч. посiбник. Київ : Академія, 2007. 360 с.
11. Пентилюк М. Культура мови і стилістика. Київ : Вежа, 2004. 240 с.
12. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2000. 248 с.
13. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради: навчальний посiбник / 4-те вид. доп. Київ : Либiдь, 2011. 272 с.
14. Рижко О. М. Практична стилістика : навчальний посiбник. Київ : НАУ, 2013. 320 с.

15. Сагач Г. М. Риторика: Навчальний посібник. Київ: Ін Юре, 2000. 568 с.
16. Семашко Т. Ф. Практична стилістика і культура мовлення : навчальний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 256 с.
17. Сербенська О. А. Культура усного мовлення. Практикум. Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 214 с.
18. Стилiстика української мови: навчально-методичний посiбник [упорядники: А. С. Попович, Л. М. Марчук; за ред. А. С. Попович]. Кам'янець-Подiльський : Кам'янець-Подiльський нацiональний унiверситет iменi Iвана Огiєнка, 2017. 172 с.
19. Шевченко Л. І. Стилiстика української лiтературної мови : функцiональна дiагностика тексту : навчальний посiбник. Київ : ВПЦ «Київський унiверситет», 2012. Кн. 2. 388 с.
20. Шульжук Н. В. Стилiстика сучасної української лiтературної мови : навчально-методичний посiбник для студ. фiлол. спец. ВНЗ. Рiвне – Острiг : Видавництво Нацiонального унiверситету «Острiзька академiя», 2012. 304 с.

Допомiжна лiтература

1. Абрамович С. Д., Чикарьова М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / уклад. Я. Б. Тимошенко. Київ : Либідь, 1991. 256 с.
3. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 232 с.
4. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. Київ : Рідна мова, 1998. 475 с.
5. Вихованець І. Р. Таїна слова. Київ : Радянська школа, 1990. 284 с.
6. Городенська К. Г., Кочукова Н. І., Куцак Г. М. Із найновіших рекомендацій щодо складних уживань в українській мові. Київ; Слов'янськ : Маторін, 2006. 83 с.
7. Грищенко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472 с.
8. Губенко Л. Г. Ораторське мистецтво: практичний посібник. Київ : Парламентське видавництво, 2002.
9. Деравчук С. Функціонально-семантичний статус епітетів у конфесійному стилі. *Дивослово*. 2003. № 1. С. 17–19.
10. Єлісовенко Ю. П. Ораторське мистецтво. Київ, 2002. 155 с.
11. Єрмоленко С. Я. Лінгвостилістика: основні поняття, напрями й методи дослідження. *Мовознавство*. 2005. № 3–4. С. 112–125.
12. Єрмоленко С. Я. Стилiстика сучасної української лiтературної мови в контекстi слов'янських стилістик. *Мовознавство*. 1998. № 2–3. С. 25–36.
13. Караванський С. Секрети української мови. Підручник. Львів : Світ, 1994. 216 с.
14. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «я». Київ : Академія, 2001. 233 с.
15. Клименко Н. Ф. Як народжується слово. Київ : Радянська школа, 1991. 288 с.
16. Коваль А. П. Слово про слово. Київ : Радянська школа, 1986. 384 с.
17. Кочан І. М., Токарська А. С. Культура рідної мови. Львів : Світ, 1996. 232 с.
18. Кравець Л. В. Стилiстика сучасної української мови (лексична й фразеологічна стилістика). Збiрник вправ. Київ : ЗАТ «НЕВТЕС», 2002. 78 с.
19. Кравець Л. В. Стилiстика сучасної української мови (фоностилістика, стилі). Збiрник вправ. Київ : ЗАТ «НЕВТЕС», 2002. 48 с.
20. Кравець Л. В. Стилiстика української мови: Практикум: Навч. посiб. / За ред. Л. І. Мацько. Київ : Вища школа, 2004. 199 с.
21. Куземська Г. Нездоланна Україна: Хроніка нищення української Церкви, мови, культури, народу. Київ : Фенікс, 2014. 132 с.

22. Культура мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко. Київ : Довіра, 2000. 169 с.
23. Левицький В. В. Звуковий символізм: основні поняття, ідеї, результати. *Мовознавство*. 1993. № 1. С. 16–25.
24. Мазурик Д. Нове в українській лексиці. Львів : Світ, 2002. 130 с.
25. Мацько Л. І., Кравець Л. В., Солдаткіна О. В. Стилїстика ділового мовлення та редагування ділових документів. Навчальний посібник для дистанційного навчання. Київ : Ун-т «Україна», 2005. 281 с.
26. Мацько Л. Українська мова в кінці ХХ ст. (Зміни в лексиці). *Дивослово*. 2000. № 4. С. 15–20.
27. Мова – народ : Висловлювання про мову та її значення в житті народу / Упоряд. О. Тихий. Київ : «Смолоскип», 2007. 416 с.
28. Огієнко І. Історія української літературної мови / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. Київ : Либідь, 1995. 296 с.
29. Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски». Київ : Арістей, 2004. 180 с.
30. Радевич-Винницький Я. Двомовність в Україні: теорія, історія, мововживання : Монографія. Київ : Посвіт, 2011. 592 с.
31. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посібник. Київ : Знання, 2006. 291 с.
32. Рябченко В. Мова як засіб творення соціальної дійсності. Київ : Фітосоціоцентр, 2011. 244 с.
33. Савойська С. В. Українська мова як державна: освіта, політика : Монографія. Київ : Вища школа, 2009. 319 с.
34. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.
35. Струганець Л. І. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ ст. Тернопіль: Астон, 2002. 352 с.
36. Тараненко О. О. Колоквіалізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х рр.). *Мовознавство*. 2002. № 4–5. С. 33–39.
37. Таранець В. Українці: етнос і мова : Монографія. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2013. 364 с.
38. Ткаченко О. Українська мова: сьогодення й історична перспектива. Київ : Наук. думка, 2014. 512 с.
39. Томан Іржі. Мистецтво говорити. Київ : Політвидав України, 1986. 239 с.
40. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду : док. і матеріали / упоряд.: Л. Масенко та ін. Київ : Києво-Могилянська академія, 2005. 399 с.
41. Чабаненко В. А. Стилїстика експресивних засобів української мови: Монографія. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 351 с.
42. Шевченко Л. Л. Біблія і становлення української літературної мови. *Мовознавство*. 2004. № 5–6. С. 56–61.
43. Ющук І. П. Мова наша українська. Київ : Видавничий центр «Просвіта», 2001. 144 с.
44. Яворська Г. Прескриптивна лінгвістика як дискурс: мова, культура, влада. Київ : Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, 2000. 285 с.

Довідкова література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.). Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

2. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 896 с.
3. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. Київ : Вид. центр «Просвіта», 2000. 128 с.
4. Головащук С. І. Складні випадки наголошення : словник-довідник. Київ : Либідь, 1995. 192 с.
5. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання. Київ. 1989. 217 с.
6. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наукова думка, 2004. 448 с.
7. Горпинич В. О. Словник географічних назв України (Топоніми та відтопонімі прикметники): Близько 25000 слів. Київ : Довіра, 2001. 526 с.
8. Городенська К. Граматичний словник української мови: сполучники. Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. 340 с.
9. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. Львів, 2007. Київ : Знання, 2004. 367 с.
10. Гринчишин Д. Г., Сербенська О.А. Словник паронімів української мови. Київ : Радянська школа, 1986. 222 с.
11. Довідник з культури мови / За редакцією С. Я. Єрмоленко. Київ : Вища школа, 2005. 395 с.
12. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
13. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. Київ : Наукова думка, 2004. 202 с.
14. Калачник В. С., Савченко Л. Г. Українсько-російський словник наголосів. Харків : Каравела, 1997. 112 с.
15. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови», 2-ге видання доповнене й опрацьоване. Київ : «Українська Книга», 2000. 480 с.
16. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.
17. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Словник фразеологічних синонімів. Київ: Рад. школа, 1989. 200 с.
18. Культура української мови. Довідник / За ред. В. М. Русанівського. Київ. 1990. 432 с.
19. Культура української мови: Довідник / За редакцією В.М. Русанівського. – К.: Либідь, 1996.
20. Новий український правопис. Київ : ТОВ «Центр учбової літератури», 2019. 282 с.
21. Орфоепічний словник / Уклад. М. І. Погрібний. Київ: Рад. школа, 1984. 629 с.
22. Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / Уклад.: М. М. Пещак та ін. Київ, 2001. 123 с.
23. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль. Київ: Наукова думка, 1976. 288 с.
24. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ : Довіра, 2001. 477 с.
25. Полюга Л. М. Морфемний словник: Близько 36 000 слів. Київ : Рад. шк., 1983. 464 с.
26. Полюга Л. М. Словник антонімів української мови / За ред. Л. С. Паламарчука. 2-ге вид., доп. і випр. Київ : Довіра, 2001. 275 с.
27. Російсько-український словник : у 4 т. / І. С. Гнатюк, С. І. Головащук, В. В. Жайворонок та ін. Київ : Знання, 2011–2014.
28. Російсько-український словник-довідник. Київ : Довіра, 2005. 941 с.

29. Словник іншомовних слів: 23 000 слів та термінологічних сполучень / Укл. Л. О. Пустовіт, С. І. Скопенко, Г. М. Сюта, І. В. Цимбалюк. Київ : Довіра, 2000. 1018 с.
30. Словник синонімів української мови (у 2 томах). Київ : Наукова думка, 1999-2000. 960 с.
31. Словник труднощів української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. Київ. 1989. 219 с.
32. Словник української мови. Ред. В. В. Жайворонек. — Київ : Просвіта, 2012. 1320 с.
33. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наукова думка, 2003. 1096 с.
34. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль : Навч. кн. «Богдан», 2000. 88 с.
35. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. Київ. 2003. 195 с.
36. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. Київ : Українська енциклопедія, 2000. 752 с.
37. Український орфографічний словник: Орфографічний словник української мови: Близько 143 000 слів / За ред. Л. М. Полюги. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Довіра, 2002. 1006 с.
38. Фразеологічний словник української мови: У 2-х т. / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наук. думка, 1993. 154 с.
39. Яременко В., Сліпушко О. Новий тлумачний словник сучасної української мови / За ред. В. Бусла. Київ : Аконіт, 1998.

Інформаційні ресурси

1. Словник української мови online: у 20 т. / Томи 1-8. (А-Мішурний) [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
2. «Словники України» on-line [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
3. Словник української мови online: у 20 т. / Томи 1-10. (А-Обміль) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ulif.org.ua>
4. Сайт Український мовно-інформаційний фонд НАН України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ulif.org.ua/>
5. Лінгвістичний портал «Mova.info» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mova.info/Page.aspx?ll=61>.
6. Словник української мови. У 20-ти т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В. М. Русанівського. — Київ: Наукова думка, 2010. — Т.1. А — Б. — 911 с. [Онлайновий доступ до перших шести томів](#). Томи 1-9: [Переглянути онлайн](#).
7. Універсальний словник-енциклопедія (УСЕ) на сайті [Словопедія](#).
8. Вікісловник uk.wiktionary.org. [Переглянути онлайн](#).
9. ГРАК, Генеральний регіонально анотований корпус української мови. [Переглянути онлайн](#).
10. Український національний лінгвістичний корпус. [Онлайн](#).
11. Корпус інтернет-текстів українською мовою. [Онлайн](#).
12. Корпус української мови з порталу Мова.інфо. [Онлайн](#).
13. Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України: Український лінгвістичний портал — [Словники України Online](#).
14. Українські словники он-лайн: орфографічний, тлумачний, синонімів rozum.org.ua.
15. Українські словники на лінгвістичному порталі mova.info.
16. Українські словники на сайті [Словопедія](#).
17. Багатомовний онлайн словник Glosbe.
18. Портал словників української мови СЛОВНИК.ua. [Онлайн](#).

19. Словники української мови онлайн [на WorldwideDictionary.org](http://WorldwideDictionary.org).
20. Публічний електронний словник української мови «УКРЛІТ.ORG». [Онлайн](#).
21. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua